

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Utrùm Christus ut in hoc Sacramento moveri poßit aut alterari, vel
alia corpora alterare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

XIII.
Hinc tamen
non sequitur
substantiam
panis con-
verti in ac-
cidentia cor-
poris Christi.

Dices, ergo substantia panis convertitur in hæc accidentia. Vasquez disp. 187. concedit consequentiam. Melius tamen negatur; accidentia enim corporis Christi non substant proprie nec uniuntur accidentibus panis, ac proinde non exigunt substantiæ panis destructionem; in illud autem solum convertitur substantia panis, quod ob unionem cum speciebus panis, habet cum illius substantiâ oppositionem in ratione substantiæ accidentibus.

XIV.
Videm totum
sanguinem ex
vi verborum
ponatur sub
speciebus.

Quoad sanguinem, idem dicendum cenfeo, si informetur animâ rationali, si verò habeat formam sibi peculiarem, tunc dici potest poni totum sanguinem ex vi verborum sub speciebus consecratis.

XV.
Quam in
hoc Sacra-
mento po-
nantur per
concomitan-
tiam.

Unio itaque hypostatica, anima, divinitas & subsistentia verbi ponuntur per concomitantiam in Sacramento, dotes etiam corporis gloriosi, item gratia & reliqua dona supernaturalia. Dices, vox *meum* videtur peculiari modo denotare subsistentiam Christi, ergo illa ponitur ex vi verborum, & non tantum per concomitantiam: quod à fortiori urget de unione. Respondetur cum Patre Suarez disp. 51. sect. 6. licet vox *meum* denotet unionem illius corporis, cum verbo, non tamen denotare quod debeat habere unionem illam ubicumque est. Unde etsi fingere corpus quod ponitur in Sacramento non habere ibi unionem cum verbo, adhuc verè diceret Christus: *Hoc est corpus meum*; ad hoc enim sufficit quod aligubi sit ipsius. Nec etiam cor-

pus formaliter significat corpus subsistens, sed tantum partem substantialem naturæ humanæ; rectè enim dicitur humanitas componi ex corpore & animâ, cum tamen humanitas non includat subsistentiam, nec est major ratio cur corpus in conceptu suo involvat subsistentiam, quam anima, quæ tamen prout hæc voce significatur, non includit subsistentiam.

Pater etiam & Spiritus Sanctus sunt per concomitantiam in hoc Sacramento ratione naturæ, quam habent cum Filio communem. Dices, ergo quando communicamus, sumimus & manducamus etiam Patrem & Spiritum Sanctum, Nego consequentiam; sicut enim non dicitur Pater aut Spiritus Sanctus pro nobis passus aut mortuus ratione hujus identitatis in naturâ, ita nec dicuntur manducari; hæc enim ratione communicationis idiomatum peculiari modo competunt Filio, hæc siquidem denominationes peculiariter cadunt supra suppositum.

Difficultas est: Utrum quantitas & reliqua accidentia organica carnis, ossis, &c. sint in Sacramento ex vi verborum, an tantum concomitanter: qua in re cum supra dixerimus per corpus intelligi corpus organicum, seu diversis accidentibus diversâ humani corporis membra constituentibus dispositum, videtur veritas verborum requirere, ut hujusmodi accidentia in Sacramento ponantur, & consequenter existimo probabilius cum Patre Vasquez, poni ex vi verborum & non merè per concomitantiam.

XVI.
Pater etiam
& Spiritus
Sanctus sunt
in Euchari-
stia per con-
comitantiam.

XVII.
Quantitas
& reliqua
accidentia
organica
corporis
Christi po-
nantur in
Eucharistia
ex vi ver-
borum.

DISPUTATIO SEPTUAGESIMA S E X T A.

*De iis quæ Christus agere potest aut pati
prout in hoc Sacramento.*

SECTIO PRIMA.

*Vtrum Christus ut in hoc Sacramento
moveri possit aut alterari, vel
alia corpora alterare.*

I.
Quo sensu
dicas S. Tho-
mas corpus
Christi in
Eucharistia
non existere
localiter.

ATER Suarez in Commentario articuli quinti, quæstionis 76. rectè advertit, dum Sanctus Thomas illic docet corpus Christi non esse in loco; seu non existere localiter, solum velle, non existere in loco commensurative, seu modo quantitativo, ita ut contineatur ab ultimâ superficie illius quantitatis, eo modo quo res una quantitativa continet aliam, corpus autem Christi ita est sub quantitate panis, ut intemè præsens sit omnibus illius partibus & punctis, quod vocat Sanctus Thomas esse in iis per modum substantiæ.

Dicendum itaque, Corpus Christi verè moveri in Sacramento motis speciebus. Probat: definit enim Concilium Tridentinum sessione 13. capite quinto & sexto, & canone sexto & septimo, Sanctissimum hoc Sacramento, quod non solas species, sed etiam corpus Christi includit, solemniter circumgestari, deferri ad ægros, manducari, &c. Hæc autem omnia innunt motum localem, cum non species tantum, sed etiam corpus Christi verè & propriè fiat de novo præsens successivè diverso spatio, qui antea præsens non erat. Neque hoc negavit sanctus Thomas quæst. septuagesima-sexta, ut vult Caietanus, sed solum ait non moveri per se, sed tantum per accidens, motis speciebus.

Ad hunc autem motum Christi per accidens, seu ad motum alterius, sufficit motum illum ab agente naturali fieri in speciebus, & ubicationem novam, quo motu & ubicatione productâ sequitur ob unionem illam physicam & alligationem corporis

II.
Christi cor-
pus motis
speciebus
verè move-
tur in Eu-
charistia.

III.
Quo pacto
corpus Chri-
sti movetur
ad motum
specierum.

corporis Christi ad species, produci in corpore Christi ubicationem etiam novam indirecte, & consequenter ab agente naturali, vel à Deo solo, si ubi ratio sit supernaturalis. Hoc autem sufficit ut dicatur moveri per accidens, sicut moto corpore Petri Paulo movetur non tantum illius anima, sed gratia & alia dona supernaturalia, si quæ illi insint, & hoc sufficit ut Christi corpus, licet per accidens, proprie tamen dicatur moveri, manducari, circumgestari, &c.

IV. Quæres, à quo moveri possit Christus in Sacramento? Inprimis à moyente species posse indirecte, & per accidens moveri jam ostensum est; directe enim & immediate nullum agens naturale corporeum potest Christi corpus movere, cum non possit illud attingere, nec per se, nec per ullum instrumentum, cum quodvis instrumentum agentis naturalis corporei sit corporeum, & consequenter attingere directe & immediate non possit vel rem spirituales, vel spirituali modo existentem. Probabile tamen est Angelum, sicut, potest movere alium Angelum vel animam immediate, ita si Christus permitteret posse movere corpus Christi directe & immediate, si ubi ratio non sit supernaturalis.

V. Difficultas est, an Christus possit movere se in Sacramento. Quoad motum progressivum certum videtur non posse; ad hoc enim requiritur extensio ad locum, cum una pars debeat præcedere aliam, & consequenter esse in diverso loco ab illa, quod tamen rei quæ tota est in toto, & tota in qualibet parte spatii repugnat, ubicumque etenim est pars, debet esse totum. Probabile tamen est quod affirmat Suarez hęc, disputat. 52. sect. 1. & Coninck quart. 76. articulo sexto, dub. primo, sicut datur in beatis motus quidam simplex qui à nonnullis latro dicitur, per quem motum spiritus corpora assumpta tota simul unico tractu movent, ita & Christum in Sacramento quantumcunque modo indivisibili existat, posse se movere, cum nec species huic motui repugnet, nec corporis Christi indivisibilis existentia. Imo verisimile videtur Christum se hoc modo movisse quando species miraculose ab uno loco ad alium movebantur, nullâ apparente illius motus naturali causâ.

VI. Quoad secundum de alteratione, certum est ratione dotis impassibilitatis non posse de facto ullum agens naturale Christi corpus alterare, saltem producendo qualitatem in eo corruptivam. Sermo itaque est de corpore Christi, casu quo existeret in Sacramento passibile, sicut in nocte cœnæ, utrum scilicet ab agentibus naturalibus creatis alterari posset, non obstante modo illius existendi indivisibil; à Deo enim non est dubium quin possint variæ in eo qualitates produci.

VII. Oham, Gabriel, Major, & alii ex scholâ Nominalium asserunt naturalia agentia posse corpus Christi ut existit in Sacramento alterare, & ea vicissim alterare, non supernaturaliter tantum, & ut instrumenta Dei, sed naturali virtute.

VIII. Communis tamen sententia, à qua non facile est recedendum, affirmat, nec ab Agentibus naturalibus posse naturaliter corpus Christi alterationis motu immutari; nec ea similiter immutare: ita Sanctus Thomas quart. 76. articulo septimo, Scotus in quarto. dist. 10. quart. 9. Suarez hic, disp. 52. sect. 2. Vasquez disp. 191. num. 22. & alii passim. Ratio tamen hujus conclusionis, saltem convincens non tam facile assignatur, ut fatentur omnes. Unde quoad secundam partem

Coninck citatus eam negat, Suarez etiam valde putat esse dubiam, & utramque non nisi probabilibus rationibus ostendi posse existimat.

IX. Suadetur itaque prima pars, quia secundum omnia quæ in agentibus naturalibus perspicimus, videmus requiri contactam quantitativam inter agens & passivum, saltem quoad subjectum partiale; ergo nullum agens naturale quantitativum potest agere in corpus Christi, quod non potest naturali modo contingere. Confirmatur: omne accidens, quantum colligere possumus experientiâ ex omnibus rebus petit produci modo extenso, & in subjecto eo modo existente; ergo non potest produci in corpore Christi prout in Sacramento.

X. Si tamen detur partiale subjectum extensum, probabile est posse agens naturale producere qualitatem extensam in partiali subjecto in extenso; sic enim secundum probabilem sententiam objecta externa producunt in animâ rationali species impressas, ita tamen ut partialiter eas producant in corpore. Nec dicas hic etiam esse partiale subjectum extensum, nempe quantitatem panis, sicque posse agens naturale in corpore Christi producere qualitatem aliquam naturalem, simul illam producendo in partibus quantitatis; hoc inquam non sufficit, primò quia probabilius puto qualitates non recipi in quantitate, sed in solâ substantiâ. Deinde licet quantitas illa unionem quadam alligativâ conjugantur cum corpore Christi, non tamen per veram unionem physicam, per quam reddatur corpus Christi subjectum illius quantitatis, hujusmodi autem unio requiritur, ut quantitas concurrat cum corpore Christi per modum unius subjecti ad qualitates ab extrinsecis agentibus recipiendas, unio autem hæc alligativa non magis ad hoc juvat, quam si essent solùm sibi intimè præsentia.

XI. Secunda etiam conclusionis pars suadetur; sicut enim corpus & qualitas corporea postulat natura sua modum existendi, in loco extensum & quantitativum, ita eundem modum postulant ad hoc ut possint connaturaliter operari; modus enim operandi sequitur modum existendi. Deinde requiritur videtur ut agens & patiens inter se proportionentur ubi utrumque habet partes, & connaturaliter petit extensionem. Hęc ratio probabilis est, & tantum probabilis; nec enim negari potest, quin Nominalium sententia, quam hic sequitur P. Coninck, suam etiam habeat probabilitatem, nec facile refelli possit, ut asserit Pater Suarez disp. 52. sect. 2. conclusione 3.

XII. Quæres: An Christus ut in hoc Sacramento, exercere possit actus materiales immanentes? Affirmant universim Nominales, unde aiunt Christum ut in Sacramento posse videre, audire, & alios actus sensuum elicere; cum enim secundum illos possit Christi corpus per qualitates, etiam corruptivas ab Agentibus extrinsecis alterari, à fortiori poterit species ab iisdem recipere.

XIII. Hęc sententia probabiliter suscipi potest, & dici Christum hoc modo in Sacramento existentem posse actus immanentes elicere, tum sensuum exteriorum visus, auditus, &c. respectu illorum objectorum, quorum habet species, tum interiorum, & disparitas reddi inter actiones immanentes & transeuntes, quod ad has agens naturale habens partes, requirit modum existendi quantitativum, tum in agente, tum passivo, cum agere debeat trajiciendo actionem per certam spheram secundum diversos radios & angulos, per

non potest, nec ea altere.

Nullum autem agens naturale quantitativum potest hic contingere corpus Christi, ergo nec in illud agere.

Si ad sit partiale subjectum extensum, potest agens producere qualitatem quantitativam in partibus subjecto in extenso.

Præ ad alterationem passivam ita ad alteram requiritur modus existendi extensus.

Dicunt Nominales posse Christum ut in hoc Sacramento videre, audire, &c.

Hęc Nominalium sententia probabiliter defendi potest.

per diversum situm & distantiam partium, quod ad actiones immanentes non requiritur, nam agens immanenter non habet propriè spheram, sed singula partes agentis seu passî (idem namque sunt) efficiunt & recipiunt singulas partes effectus.

XIV. Dices, si duo agentia quantitativa extensa inter se penetrarentur, ut ferrum candens cum alio summe frigido, agerent in se invicem, ergo non requiritur hujusmodi sphaera, & distantia, nec radii, anguli, &c. cum hæc duo agentia nihil habeant hujusmodi. Aliquis fortè negaret antecedens, nempe illa duo agentia posse tunc in se invicem agere. Sed illo omisso negatur consequentia; etsi enim totum unum ferrum penetraretur cum alio toto, non tamen penetrantur singulae partes unius cum singulis partibus alterius, ac proinde datur & sphaera, & distantia sufficiens ad agendum.

XV. Tandem circa actus intellectus, quos scilicet elicere possit Christus in hoc Sacramento: quoad illos qui nullam habent à sensibus dependentiam, quales sunt visio beatifica, scientia infusa, &c. nulla videtur difficultas quin Christus in Sacramento existens possit eos elicere. Quoad alios verò, licet major esse possit difficultas, conformiter tamen ad ea, quæ supra asseruimus de actibus immanentibus materialibus dicendum est circa illa objecta, quorum habet species posse Christum elicere actus intellectus, etsi dependeat hi actus ab actibus materialibus immanentibus sensuum: cum enim hos exercere possit, nil vetat quo minus possit etiam actus spirituales ad hos consequentes, in his siquidem minor est difficultas, quàm in illis, cum sint indivisibiles.

SECTIO SECUNDA.

An corpus Christi in Sacramento cerni possit oculo corporeo.

I. Prima sententia affirmat Christi corpus, ut in hoc Sacramento posse naturaliter cerni oculo corporeo.

II. Secunda sententia ait non posse Christi corpus in hoc Sacramento oculo corporeo videri naturaliter, posse tamen divinis.

TRES hac in re, exque diversissimæ sunt sententiæ, prima Nominalium asserentium corpus Christi ut in hoc Sacramento existit, posse naturaliter oculo corporeo videri: ita Ockam in quarto, quæst. 4. Gabriel lectio 45. Major in quarto, dist. 10. quæst. quintâ, & alii: addunt tamen Deum ad celandum mysterium, hanc visionem impedire, ut sit locus fidei.

Secunda sententia docet Christi corpus in Sacramento naturaliter videri non posse oculo corporeo, posse tamen divinitus: ita Sanctus Thomas in quarto, dist. 10. quæst. primâ, art. quarto, quod etiam docet dist. 11. quæst. tertiâ, art. primo, ad quartum, Divus Bonaventura dist. 10. quæst. ultimâ, Scotus quæst. 9. Waldensis, & alii, Soto etiam & recentiores Thomistæ. Unde Halensis quartâ parte, quæst. 49. membro tertio, art. octavo, §. secundo ait Beatissimam Virginem ex peculiari privilegio corpus Christi hic in Sacramento existens cernere. Denique Sanctus Thomas hic, quæst. 76. art. septimo ad secundum, asserit oculum Christi videre seipsum sub Sacramento, quod tamen negat de aliis beatis. Quamvis autem loco citato concedat oculum Christi videre se in Eucharistiâ, ait nihilominus eum non videre modum, quo in Sacramento existit; hoc enim, inquit, spectat ad solum intellectum.

Tertia demum sententia ita negat posse oculum corporeum naturaliter videre corpus Christi in hoc Sacramento, ut dicat id fieri non posse, vel divinitus: ita Capreolus in quarto, dist. 10. quæst. ultimâ, Richardus art. quinto, quæst. 2. Paludanus, Hispalensis in quarto, dist. decimâ, quæst. 1. art. 3. ad sextum argumentum contra quintam conclusionem, & alii. Hi tamen Auctores non videntur distinguere inter corpus Christi in Sacramento, & modum illius existendi, quæ tamen duo in hac quæstione maxime sunt distinguenda.

Supponimus corpus Christi esse gloriosum, & habere in se lucem; nisi enim sit lux, in objecto videri non potest, cum lux semper sit partiale objectum visus. Hoc ergo posito quarimus, utrum oculo corporeo videre possit Christi corpus secundum omnes suas partes, brachia, pedes, caput, &c. in singulis spatii partibus existens.

Dico primò: Non est necessarium ad hoc ut res aliqua videatur, ut videatur etiam illius ubicatio: ita sentire videtur Coninck quæst. 76. art. 7. num. 19. Probatur: Ponamus rem aliquam corpoream, ignem exempli gratia, aut florem existentem coloratum, extensum, luce perfusum, in debitâ distantia, &c. existentem tamen per ubicationem supernaturalem, quod divinitus multi non repugnare asserunt, hic est totum quod requiritur ad actum visionis; est enim objectum corporeum, coloratum, lucidum, ergo poterit in illud ferri potentia visiva.

Secundò, si passum aliquod esset approximatum agenti per ubicationem supernaturalem, non puto quemquam negaturum quin agens effectum suum in illo sit producturum; nec enim ad aliud requiritur ubicatio, nisi ut inter se approximentur agens & patiens, quod cum fieri possit per ubicationes supernaturales, his positis eodem modo operabuntur, ac si approximarentur invicem per ubicationes naturales, sicut si per actiones supernaturales producerentur ignis & lignum, non minus in illud ignis ageret, quàm si actiones essent naturales, & tamen actio non minus est conditio ad agendum & patiendum requisita, quàm ubicatio, ergo sicut oculus videret naturaliter ignem conservatum actione supernaturali, ita & ubicatione, etsi hæc etiam entitativè foret supernaturalis.

Dices: Visio corporea non procedit modo præcisivo, ergo non potest præcindere ab ubicatione, & videre rem solum secundum se, abstrahendo à loco; hic enim proprius videtur modus operandi intellectus. Distinguo consequens, ergo non potest præcindere quando ubicatio est ei proportionata, concedo consequentiam, quando est improporcionata, nego. Unde hic quando videmus rem, simul videmus illius ubicationem, quia ubicatio & est naturalis, & naturaliter existens: sicut aliqui dicunt lucem in corporibus Beatorum esse diversæ rationis à luce in rebus hisce materialibus, & consequenter si una cum luce naturali esset in re aliqua materiali, ejusmodi claritas, oculus licet ferat in omnem lucem in objecto, ab illâ tamen necessariò præcinderet, cum ei foret improporcionata.

Dico tamen secundò, Christus in Sacramento existens non potest oculo corporeo naturaliter cerni: ita Sanctus Thomas quæst. septuagesimâ sextâ, art. septimo, quem ut initio sectionis vidimus, hodie exceptis Nominalibus, ferè omnes sequuntur. Probatur ratione Sancti Thomæ, quia

III. Tertia nonnullorum sententia est Christi corpus in Eucharistiâ ne quidem divinitus cerni posse oculo corporeo.

IV. Supponimus corpus Christi esse gloriosum, & habere in se lucem.

V. Si res aliqua videatur non est necessarium ut videatur illius ubicatio.

VI. Si passum aliquod approximatum agenti per ubicationem supernaturalem agens effectum suum in illo producat.

VII. Obicitur visio corporea non præcinda, ergo non abstrahit à loco, seu ubicatione.

VIII. Christum in hoc Sacramento videri oculo corporeo naturaliter non potest.